Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

_____Географічний факультет_____
(назва інституту / факультету)

Кафедра _фізичної_географії, геоморфології та палеогеографії _____
(назва кафедри)

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Директор / декан
Заячук Мирослав Дмитрович
"___1___"_____09____2021___ року

(для внутрішньо-інститутських, внутрішньо-факультетських обов'язкових та вибіркових дисциплін, які читаються на інших інститутах, факультетах)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Ландшафтознавство
(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Географія
(назва програми)

Спеціальність 106 - Географія
(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 – Природничі науки
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _перший, бакалаврський
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Географічний факультет
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці, 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Ландшафтознавство** (*нормативної складової*) складена
(назва навчальної дисципліни)
відповідно до освітньо-професійної програми Географія, спеціальність 106 - Географія, галузь знань 10 – Природничі науки
(назва освітньо-професійної програми, код та назва спеціальності, галузь знань: шифр та назва; дата останнього затвердження або внесення змін)
Розробник: Проскурняк Мирослав Михайлович, доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, к. географ. н., доцент
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від "25" серпня 2021 року

Завідувач кафедри _____ Рідуш Б.Т.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 2 від "1" вересня 2021 року

Голова методичної ради інституту / факультету _____ Пасічник МД.
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Проскурняк М.М., 2021 рік

1. Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентів світоглядні, загальнонаукові та конкретні науково-рефлексивні знання про ландшафти, а також розвинути науково-методичні і прикладні навички їх вивчення в цілях раціонального використання ландшафтів. **Завдання** - закласти в студентів уявлення про нерозривну єдність усіх природних компонентів ландшафтної сфери Землі, знання про природні та антропогенні комплекси, наукові основи оптимізації взаємовідносин людини і природи, принципи і методи створення культурних ландшафтів, освоїти методику складання карт ландшафтних комплексів, знати принципи їх побудови і способи зображення.

2. Результати навчання У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** історію й атрибути ландшафтознавства, основи теорії та методології науки; закономірності походження, просторової структури, функціонування і розвитку ландшафту; класифікацію і фізико-географічне районування ландшафтів Землі; наукові та прикладні напрями ландшафтознавства;

вміти: рефлексувати світоглядними, загальнонауковими і конкретно науковими знаннями про ландшафт, а також володіти навичками їх аналізу та синтезу з метою раціонального використання ландшафтів; складати карти ландшафтних комплексів; завдяки співставленню серії карт компонентів природи вміти з'ясовувати взаємозв'язки між ними, складати комплексний профіль території; володіти методикою польових ландшафтознавчих досліджень.

Програмні результати, яких повинні набути студенти. ПРН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук. ПРН2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ. ПРН3. Пояснювати особливості організації географічного простору. ПРН7. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад географічної оболонки та її складових. ПРН8. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер. ПРН9. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні заняття	
Денна	2022	4	4	120	30	30			60		Іспит
Заочна	2022	4	4	120	8	8			104		Іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	ін	с.р.		л	п	л	і	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія ландшафтознавства												
1.Ландшафтознавство як наука	4	2				2		1				6
2.Історія розвитку ландшафтознавства	4	2				2						6
3.Географічні компоненти та їх роль у формуванні ландшафтних комплексів	4	2				2		1				6
4.Просторова структура ландшафту	7	4				3		2				6
5.Класифікація ландшафтів	5	2				3		1				6
6.Ландшафтознавче районування	5	2				3		1				6
7.Основні ландшафтні регіони і типи ландшафтів України	5	2				3						6
8.Функціонування, динаміка, еволюція ландшафту	8	4				4		1				6
9.Ландшафт як ціннісна категорія	4	2				2						6
10.Сприйняття ландшафту	8	4				4						6

Разом за змістовим модулем 1	**54**	**26**				**28**	**67**	**7**				**60**
Змістовий модуль 2. Наукові та прикладні напрями ландшафтознавства												
11.Основні наукові напрями дослідження ландшафту	6	2				4		1				6
12.Основні напрями практичного застосування ландшафтознавства	6	2				4						6
Разом за змістовим модулем 2	**12**	**4**				**8**	**13**	**1**				**12**
Змістовий модуль 3. Ландшафтознавче картографування												
13.Ландшафтні карти: науковий зміст і функції	4		2			2			1			6
14.Діагностичні ознаки ландшафту і його складових	4		2			2			1			6
15.Методичні основи ландшафтознавчого картографування	10		6			4			1			6
16.Навчальне ландшафтознавче картографування	14		8			6			2			6
17.Експериментальне ландшафтознавче картографування	22		12			10			3			8
Разом за змістовим модулем 3	**54**		**30**			**24**	**40**		**8**			**32**
Усього годин	**120**	**30**	**30**			**60**	**120**	**8**	**8**			**104**

3.3. Теми (ключові питання) семінарських занять (не передбачено)

3.4. Теми (ключові завдання) практичних занять

№	Назва теми
1	Ландшафтні карти: науковий зміст і функції
2	Діагностичні ознаки ландшафту і його складових
3	Методичні основи ландшафтознавчого картографування
4	Навчальне ландшафтознавче картографування
5	Експериментальне ландшафтознавче картографування

3.5. Теми (ключові завдання) лабораторних занять (не передбачено)

3.6. Тематика індивідуальних завдань (не передбачено)

3.7. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми / кількість балів (2) / форма контролю (усне опитування)	К-ть год.
1	Ландшафтознавство як наука	2
2	Історія розвитку ландшафтознавства	2
3	Географічні компоненти та їх роль у формуванні ландшафтних комплексів	2
4	Просторова структура ландшафту	3
5	Класифікація ландшафтів	3
6	Ландшафтознавче районування	3
7	Основні ландшафтні регіони і типи ландшафтів України	3
8	Функціонування, динаміка, еволюція ландшафту	4
9	Ландшафт як ціннісна категорія	2
10	Сприйняття ландшафту	4
11	Основні наукові напрями дослідження ландшафту	4
12	Основні напрями практичного застосування ландшафтознавства	4
13	Ландшафтні карти: науковий зміст і функції	2
14	Діагностичні ознаки ландшафту і його складових	2
15	Методичні основи ландшафтознавчого картографування	4
16	Навчальне ландшафтознавче картографування	6
17	Експериментальне ландшафтознавче картографування	10
	Разом	60

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

4. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне запитання, тестові питання та сформульовано правильні визначення з глосарію, а також подано правильний розв’язок задачі, що розкриває суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію і задачі, але містить неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття одного з питань білету, але у відповіді не достатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові та практичні завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, і в той же час практичне завдання розв’язано з деякими неточностями виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та розв'язання практичного завдання.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	**відмінно** В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань,	зараховано

		використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	
80 – 89	**B**	**добре** Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	
70 – 79	**C**		
60 – 69	**D**	**задовільно** В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань **(D)**. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань **(E)**.	
50 – 59	**E**		
35 – 49	**FX**	**незадовільно з можливістю повторного складання** Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	**F**	**незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни** Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:
- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;

- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

7. Рекомендована література

Базова

1. Гродзинський М.Д. Савицька О.В. Ландшафтознавство: Навчальний посібник. - К.: «Київський університет», 2008. – 319 с.
2. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство: Навч. посібник. - Чернівці: Рута, 2005.-124с.
3. Исаченко А.Г. Основы ландшафтоведения и физико-географическое районирование: Учеб. пособие.М.: Высш. шк., 1991.
4. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства. – Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2002. – 180с.

Допоміжна

5. Арманд Д.Л. Наука о ландшафте. - М.:Мысль, 1975.
6. Беручашвили Н.Л. Геофизика ландшафта. - М.,1990.
7. Веклич М.Ф. Основы палеоландшафтоведения. - К.,1990.
8. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: Місце і простір: Монографія у 2-ох т. - К.: «Київський університет», 2005. – Т.1. – 431 с., Т.2. – 503 с.
9. Денисик Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України. – Вінниця: Арбат, 1998. – 292с.
10. Исаченко А.Г. Оптимизация природной среды: Геогр. аспект. - М.: Мысль,1980. - С.154-255.
11. Куракова Л.И. Современные ландшафты и хозяйственная деятельность: Кн. для учителей. - М.: Просвещение,1983. 159 с.
12. Макунина А.А., Рязанов П.Н. Функционирование и оптимизация ландшафта: Учеб. пособие.: Изд. геогр. фак., 1988.
13. Марцинкевич Г.И., Клуцунова Н.К., Мотузко А.Н., Основы ландшафтоведения: Учеб.пособие. - Минск: Высш. шк., 1986.
14. Мельник А.В., Міллер Г.П. Ландшафтний моніторинг. - К., 1993.
15. Миллер Г.П. Ландшафтные исследование горных и предгорных территорий.- Львов: Вища шк., 1974. - 202 с.
16. Мильков Ф.Н. Физичекская география: Учение о ландшафте и геог. зональность. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1986. - С.7-91.
17. Михайлов Н.И. Физико-географическое районирование: Учебник. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1985.
18. Николаев В.А. Проблемы регионального ландшафтоведения. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979.
19. Охрана ландшафтов. Толковый словарь / М.Данева и др. М.: Прогресс, 1982. 271 с.
20. Пащенко В.М. Методологія постнекласичного ландшафтознавства. – К. Б.в., 1999. – 220 с.
21. Петлін Валерій. Концепції сучасного ландшафтознавства. – Львів: ВЦЛНУ, 2006. – 351 с.
22. Преображенский В.С., Александрова Т.Д., Куприянова Т.П. Основы ландшафтного анализа. М.: Наука,1988.
23. Прока В.Е. Морфологическая структура ландшафтов и землеустроительное проектирование. – Кишинев: Штиинца, 1976. – 47с.

24. Романчук С.П. Історичне ландшафтознавство. - К.,1998.
25. Сычова А.В. Ландшафтная архитектура: Учебное пособие для вузов. - М., 2004
26. Чупахин В.М. Основы ландшафтоведения. – М.: Агропромиздат, 1987. – 168с.
27. Miroslav Proskurniak. Krajobrazy miasta // Kamieniec Podolski. Studia z dziejow miasta i regionu / Pod redakcja Feliksa Kiryka. – Tom II. – Krakow: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2005. – S. 57 – 61.

15. Інформаційні ресурси

1. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології.
2. Гродзинський М.Д., Савицька О.В. Ландшафтознавство
3. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство: теорія і практика.
4. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства.
5.Проскурняк М.М. Структура закарстованих ландшафтів: Теорія. Методика. Регіональні особливості / М.М. Проскурняк, В.М Андрейчук. – Чернівці: Рута, 1998. – 120 с.
6.Проскурняк М.М Ландшафтогенез і природокористування на закарстованих територіях / М.М. Проскурняк, В.М. Андрейчук. – Чернівці: Рута, 1999. – 87 с.

Додатково

(для контролю та самоконтролю роботи студента)

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)			Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль3	40	100
30	10	20		